

Expunere de Motive

privind modificarea și completarea Legii nr.360/2023 privind sistemul public de pensii

1. Descrierea situației actuale

1.1. Contextul legal actual

Potrivit Legii nr.360/2023, cuantumul pensiei pentru limită de vârstă se determină prin înmulțirea numărului total de puncte realizat de asigurat cu valoarea punctului de referință.

Valoarea punctului de referință este de 81 de lei, însă la determinarea numărului total de puncte se are în vedere punctajul anual și numărului de puncte de stabilitate.

Punctajul anual al asiguratului se determină prin împărțirea la 12 a sumei punctajelor lunare realizate într-un an calendaristic, iar *punctajul lunar* se calculează prin raportarea salariului brut¹, la câștigul salarial mediu brut² (art.85 din lege).

Prin urmare, la determinarea punctajelor lunare este avut în vedere, în esență, **venitul brut lunar asigurat**, care se raportează la salariul mediu brut din luna respectivă.

Cu toate acestea, legea reglementează și situațiile în care o persoană nu obține venituri salariale, respectiv perioade necontributive, fiind recunoscute de lege ca fiind perioade asimilate. Acestea sunt reglementate la art.14 din Legea nr.360/2023 și au în vedere următoarele perioade în care asiguratul:

- a) a urmat cursurile de zi sau, după caz, cu frecvență ale învățământului universitar;
- b) a satisfăcut serviciul militar ca militar în termen sau militar cu termen redus, a fost concentrat, mobilizat sau în prizonierat;
- c) a beneficiat de indemnizații de asigurări sociale;
- d) a beneficiat de concediu pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de accident de muncă și boli profesionale;
- e) a beneficiat de concediu pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani sau, în cazul copilului cu handicap, de până la 3 ani, respectiv 7 ani.

Astfel, pentru toate aceste perioade asimilate, stabilirea punctajelor se realizează în mod diferit. Pentru perioadele în care asiguratul a beneficiat de indemnizații de asigurări sociale sau s-a aflat în concediu pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de accident de muncă și boli profesionale, la stabilirea punctajului lunar se are în vedere cuantumul indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă. Mai mult, pentru perioadele în care persoana a fost șomer, se are în vedere drepturile bănești lunare acordate.

Pentru celelalte situații, punctajul lunar este de 0,25 puncte.

¹ Venitul brut lunar realizat sau, după caz, venitul lunar asigurat, care a constituit baza de calcul a contribuției de asigurări sociale

² utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat din anul respectiv

1.2. Realitatea economico-socială

Având în vedere prevederile legale redate mai sus, rezultă faptul că pentru persoanele care au beneficiat de concediu de creștere a copilului nu se ia în calcul la stabilirea punctajului lunar *venitul obținut pe durata concediului*, respectiv a indemnizației pentru creșterea copilului, ci 25% din câștigul salarial mediu brut lunar din perioadele respective, întrucât se acordă 0,25 puncte.

Această reglementare crează inechități între persoanele care au beneficiat în timpul vieții profesionale de concedii pentru creșterea și îngrijirea copilului și cele care nu au beneficiat de acest tip de concediu. Totodată, se crează o inechitate între părinții care au beneficiat de concedii de creștere a copilului, întrucât nu are relevanță cuantumul indemnizației la calcularea pensiei, care reflectă nivelul veniturilor obținute anterior.

Astfel, pentru un părinte care a beneficiat de concediu de creștere copil în anul 2023, la determinarea pensiei se va avea în vedere un punctaj lunar egal cu 0,25, *indiferent de nivelul indemnizației obținute de părintele care a beneficiat de concediu*. Cu alte cuvinte, dacă părintele a avut indemnizația maximă prevăzută de lege în cuantum de 8.500 lei, la calculul pensiei se va avea în vedere doar 0,25 puncte, adică 25% din salariul mediu pe economie³ (un venit echivalent cu 1.892 lei). Or, această soluție este inechitabilă, deoarece **indemnizația reflectă nivelul veniturilor obținute de părinte înainte de concediu, în concret 85% din media veniturilor⁴**.

Prin urmare, indiferent de veniturile salariale pe care le-a obținut părintele, respectiv indemnizația calculată în temeiul acestor venituri, punctajul lunar pentru perioada în care acesta a beneficiat de concediu de creștere a copilului va fi de 0,25. Or, *acest fapt reprezintă o inechitate pentru părinții care au beneficiat de concediu și de o indemnizație mai mare de 25% din salariul mediu pe economie*.

Spre exemplu, dacă s-ar avea în vedere cuantumul maxim al indemnizației de 8.500 lei, punctajul lunar la determinarea pensiei ar fi 1,12 (1,25 pentru anul 2023), ceea ce determină o diferență semnificativă de punctaje, care se va reflecta și în cuantumul final al pensiei, în condițiile în care părintele poate beneficia de cei 2 ani de concediu, 3 ani în cazul copilului cu handicap sau chiar de mai mulți ani în cazul mai multor concedii, respectiv în cazul părinților cu mai mulți copii.

Așadar, reglementarea actuală are un efect descurajator și demoralizator asupra părinților care vor să beneficieze de concediu pentru creșterea și îngrijirea copilului, știind că la stabilirea pensiei pentru limită de vârstă nu li se vor valorifica veniturile obținute în mod real.

De asemenea, părinții cu venituri mari, care de cele mai multe ori reflectă deținerea unor funcții care necesită, de regulă, experiență profesională, studii superioare, responsabilități mai mari, sunt descurajați în a recurge la concediile de creștere și îngrijire a copiilor.

³ Câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023 este de 7.567 lei (art.19 din Legea nr.422/2023 a bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2024).

⁴ Art.2 alin.(2) din OUG nr.111/2010 privind concediul și indemnizația lunară pentru creșterea copiilor

2. Soluții legislative

Prin prezenta propunere legislativă se urmărește modificarea prevederilor legale privind determinarea punctajului lunar al asiguratului în cazul perioadei asimilate a concediului de creștere a copilului. Propunem, astfel, ca la articolul 86 alin.(2), lit.c) la care se face referire, și anume perioada concediului de creștere a copilului, să fie reglementată în mod distinct, prin adăugarea unui nou alineat, alineatul (5), care aibă în vedere utilizarea la determinarea punctajului lunar *cuantumul real al indemnizației pentru creșterea copilului de care a beneficiat părintele, punctaj lunar care nu poate fi mai mic de 0,25 puncte.*

În plus, propunerea de completare a articolului 86 din Legea nr. 360/2023 are ca obiectiv protejarea persoanelor care beneficiază de indemnizația pentru creșterea copilului, în sensul garantării unui punctaj lunar minim de 0,25 puncte în perioada de acordare a acestei indemnizații. În absența acestei măsuri, există riscul ca beneficiarii ale căror indemnizații sunt sub pragul corespunzător unui punctaj de 0,25 puncte să fie dezavantajați la calculul pensiei.

3. Schimbări preconizate

Prezenta propunere reprezintă o modalitate de îmbunătățire a concilierii între viața profesională, viața privată și viața de familie pentru părinții care lucrează și a egalității între femei și bărbați în ceea ce privește oportunitățile legate de piața forței de muncă și tratamentul la locul de muncă în întreaga Uniune Europeană, obiectiv al Directivei 2010/18/CE a Consiliului de punere în aplicare a Acordului-cadru revizuit privind concediul pentru creșterea copilului încheiat de BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP și CES și de abrogare a Directivei 96/34/CE.

Demersul legislativ urmărește să înlăture aspectele negative din legislația privind pensiile publice, urmărind asigurarea unui cadru legal unitar care să garanteze tuturor asiguraților sistemului public de pensii accesul în condiții egale la prestațiile de asigurări sociale.

Având în vedere necesitatea elaborării unui *cadru legal echitabil și eficient* în ceea ce privește respectarea drepturilor constituționale privind egalitatea în drepturi a cetățenilor, soluțiile promovate prin această inițiativă legislativă vizează ca *determinarea punctajelor lunare să fie utilizat venitul real obținut de asigurat, respectiv cuantumul indemnizației de care a beneficiat pe durata concediului de creștere a copilului.* Această soluție legislativă se regăsește și în cazul persoanelor cu dizabilități pe durata perioadei în care a beneficiat de indemnizații de asigurări sociale, caz în care se utilizează cuantumul.

De asemenea, prezenta propunere are în vedere considerentele Deciziei Curții Constituționale nr.874/2010, potrivit căreia:

„Deși sumele plătite cu titlu de contribuție la asigurările sociale nu reprezintă un depozit la termen și, prin urmare, nu pot da naștere vreunui drept de creanță asupra statului sau asupra fondurilor de asigurări sociale (Decizia Curții Constituționale nr. 861 din 28 noiembrie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 45 din 22 ianuarie

2007), ele îndreptăţesc persoana care a realizat venituri şi care a plătit contribuţia sa la bugetul asigurărilor sociale de stat să beneficieze de o pensie care să reflecte nivelul veniturilor realizate în perioada activă a vieţii.”

Chiar dacă pentru indemnizaţia de creştere a copilului nu s-au plătit contribuţii la asigurările sociale⁵, legiuitorul a recunoscut concediul de creştere ca perioadă asimilată perioadelor contributive, tocmai prin prisma faptului că s-a urmărit acordarea unui beneficiu unor categorii de persoane aflate într-o situaţie deosebită care le împiedică să realizeze venituri în condiţii de muncă obişnuite. Cu toate acestea, persoanele care se află în concediul de creştere a copilului nu se află în aceeaşi situaţie juridică cu cea a persoanelor care au urmat cursurile de zi ale învăţământului universitar [(perioadă asimilată în temeiul art. 14 alin.(1) lit.a)], perioadă în care nu au obţinut niciun venit.

În fine, prezenta propunere urmăreşte respectarea şi aplicarea clauzei 5, pct.2 din Acordul-cadru privind concediul pentru creşterea copilului anexat Directivei 2010/18/CE, potrivit cu care **„Drepturile dobândite sau în curs de a fi dobândite de către lucrător la data la care începe concediul pentru creşterea copilului se menţin ca atare până la sfârşitul acestui concediu.** La sfârşitul concediului pentru creşterea copilului se aplică aceste drepturi, inclusiv orice modificare care rezultă din legislaţia naţională, convenţiile colective şi/sau practicile naţionale”. Astfel, dreptul de a fi valorificat venitul real obţinut la determinarea şi calculul pensiei publice dobândit la data începerii concediului va trebui să fie menţinut şi pe durata acestuia, în sensul că veniturile obţinute, în speţă indemnizaţia lunară, se vor reflecta în stabilirea punctajelor lunare.

Pentru toate aceste considerente, înaintăm Parlamentului României, spre dezbateră şi adoptare, prezenta propunere legislativă.

În numele iniţiatorilor:

Ambrozie-Irineu DARĂU, senator USR

Andrei-Marius MIFTODE, deputat USR

⁵ Art.20 alin.(2) din OUG nr.111/2010: „Asupra drepturilor prevăzute de prezenta ordonanţă de urgenţă nu se datorează impozit şi nici contribuţiile sociale obligatorii stabilite de lege.”

privind modificarea și completarea Legii nr.360/2023 privind sistemul public de pensii

[illegible]

privind modificarea și completarea Legii nr.360/2023 privind sistemul public de pensii

[illegible]